

روز اول مدرسه را چگونه شروع کنیم؟

شاید این روزها سوال خیلی از ما معلم ها این باشد که روز اول مدرسه را چگونه شروع کنند و به عبارتی به دانش آموزان چه بگویند و چه فعالیت های مناسبی را برای این روز در نظر بگیرند. در این مقاله به شرح تجربه هایی پرداخته ام که با کمترین امکانات در محروم ترین روستاهای کشور اجرا شده است.

هر معلمی یک نوع جو کلاسی را می پسندد سخت گیرانه ، آرام ، رسمی ، خصوصی ، طنز آمیز وجدی و غیره. باید سعی کنید هر نوع جوی را که می پسندید خیلی زود آن را ایجاد کنید و برای مابقی سال نیز آنرا نهادینه کنید.

سلام و احوال پرسى:

با صدای بلند بگیم: سلام بچه ها.

حالتون خوبه؟

به به چهره ها همه با نشاط و با انرژی انشا.. که تا آخر سال همینطوری به قوت خودش باقی بمونه .

خب بچه ها در ابتدای سال تحصیلی کارمونو باید با چی شروع کنیم ؟

اگر کسی جواب داد تشویقش کنیم: اسم فامیلت چیه؟ باریکلا از همین اول بسم ا.. زود خودتو نشون دادی .

با یاد و نام خدا شروع می کنیم تا به لطف و یاری خدا بتونیم این سال تحصیلی رو با انرژی و شتاب بیشتری شروع کنیم و تا پایان سال بتونیم موفق باشیم.

پس همه با هم بگیم به نام خدا .

خب من به فارسی می نویسیم به نام خدا. به عربی که می دونی چی میشه بسم ا.. البته به نام خدا میشه .

درود بر تو .

معرفی خودمان:

من الان خودمو معرفی می کنم بعدش از شما هم میخوام که خودتو به معرفی کنید تا بیشتر همدیگر رو بشناسیم .

هر چه قدر که از هم دیگه شناخت بیشتری داشته باشیم

این دوره تحصیلی رو می تونیم بهتر آغاز کنیم .

من آقای... هستم. در پایه... ابتدایی در خدمت شما عزیزان هستم. و امیدوارم که سال خوبی رو در کنار همدیگه داشته باشیم و بتونم رضایت شما رو تا آخر سال تحصیلی جلب کنم. خب کسی سوالی نداره تا اینجا .

معرفی دانش آموزان

خیلی خب من خودمو معرفی کردم حالا از همین جا اسم فامیلتونا بگین خودتونو معرفی کنید.

شما بگو اسم فامیلت چیه؟ مثلا علی ریوندی

معرفی موضوعات درسی

در صورتی که مروری کلی بر روی موضوعات داشته باشیم ، این معرفی تسهیل خواهد شد، در این بخش اگر در پایه ابتدایی هستید میتوانید به دانش آموزان بگوئید برای هر کتاب دفتر چند برگ بردارند و حتما کتاب ها را جلد کنند و منگنه بزنند تا کتاب هایشان پاره نشود.

پرسیدن شغل مورد علاقه دانش آموزان

شغل های مورد علاقه دانش آموزان را در برگه ای یادداشت کنیم تا هم بهتر علائق دانش آموزان را بشناسیم و هم بعدا به آنها نشان دهیم.

آقا علی یکم از خودت بگو.

دوست داری در آینده چی کاره بشه؟ به رشته ای علاقه داره؟ به چه اهدافی می خوای برسی؟
.. باریکلا

هر چه دل تنگت دوست دارد بگو به ما .

آرزو بر جوانان عیب نیست .

اگر نتوانست شغلی رو بگه بگیم: اشکال نداره هنوز تصمیم نگرفته. هنوز وقت زیاده. ممکنه تا دانشگاه صد بار بچه ها نظرتون عوض بشه .

چرا دوست داری مثلا خلبان بشی؟

چون علاقه داری. یا میخوای خدمت کنی .

بچه ها به نظر من مهمترین ملاکتون دلیلتون برای انتخاب شغل علاقه باشه. چون اگه به یک کاری علاقه داشته باشین اون کارو تا آخرش ادامه می دین.

تو اون شغل به بالاترین مهارت و درآمد تخصص می تونین برسید چون به اون کار علاقه دارین .

ولی همینکه بفهمین تشخیص بدین به چه رشته ای علاقه دارین یا به چه کاری بیشتر علاقه دارین خیلی کار سخته. مثلا من طرف میشناسم 30 سال طول کشیده تا فهمیده به کامپوتر علاقه دارم. به برنامه نویسی کامپوتر علاقه دارم. به کامپوتر که همه علاقه دارند .

آقا علی به چه ورزشی علاقه داری؟ زمان ما پسر بیشتر فوتبال دوست داشتند الان هم همینطوره بچه ها؟ دخترا هم بیشتر وسطا دوست داشتند.

آقا علی به من بگو چه مهارتهایی داری؟ تو چه زمینه هایی کار کردی؟

بیان ارزش و اهمیت هر شغل

بچه ها یه نکته دیگه اینکه هر شغلی جای خودش ارزش و احترام داره .

مثلا اگه همه مردم برند مهندس کامپیوتر بشند، یا برند پزشک بشند چه اتفاقی میفته بچه ها؟ شغل های دیگه خالی میمونه.. چون جامعه به همه شغلها به اندازه خودش نیاز داره.

الان تو اجتماع بیشتر مردم به رشته های زیر پزشکی هجوم آوردند. من سال قبل یک نظر سنجی از دانش آموزان انجام دادند از 25 نفر دانش آموزان کلاس 20 نفرش گفتند میخوان در آینده پزشک بشند، واقعا جامعه به این پزشک نیاز نداره.

بچه ها بسیاری از افتخارات کشور از همین روستاها و شهرستان های کوچیک بودند.

یعنی هیچ لزومی نداره که حتما تو شهر بزرگ مثل تهران باشین .

خیلیها اینو میگن حتما باید تو یک شهر بزرگ باشیم تا به یک جایی برسیم .

شما میتونید با سعی و تلاش به درجات عالی بهترین شغلها برسید .

کسی می تونه چند تا از افتخارات شهرستان... رو نام ببره؟

اگر نتوستند جواب بدن بگیم خب اشکال نداره بعدا از بزرگ تراتون در این مورد تحقیق کنید.

تشویق دانش آموزان به نظر دادن

بچه ها اگر نظری دارین دستتونو ببرین بالا نظرتو بیان کنید. دو روز دیگه تو اجتماع اگه بخواین حقتونو بگیرین باید بتونید خوب صحبت کنید. وقتی در رابطه با این مسائل نظر بدین اعتماد به نفستون میره بالا ومیتونین در رابطه با هر مسئله ای اظهار نظر کنید .

پرسیدن سوالات کلی و عمومی از دانش آموزان

بچه ها کیا تو کلاس حافظ یا قاری قرآن اند؟ آقا احمد شما چند تا سوره حفظ اید؟ بسیار عالی.
می تونی یکی از این سوره ها به دلخواه خودتون حفظ بخونی؟

بعد از اینکه خوند بگیم بچه ها برای سلامتییش یک صلوات بفرستین.

پرسیدن اطلاعات جغرافیائی مانند پایتخت کشور های معروف مثل ترکیه، ژاپن، چین و.. بزرگ ترین و کوچک ترین کشور های جهان از لحاظ وسعت، پرجمعیت ترین کشور های جهان و... حتی میتوانیم کره جغرافیائی را به کلاس آوریم و از دانش آموزان بخواهیم کشورهای مختلف را در آن نشان دهند.

پرسیدن سوالات اطلاعات قرآنی مانند بزرگترین و کوچکترین سوره قرآن، تعداد سوره های قرآن، تعداد آیات قرآن، سوره ای بسم ا... ندارد، سوره ای که دو بسم ا.. دارد، عروس قرآن چه سوره ای است؟ قلب قرآن چه سوره ای است؟

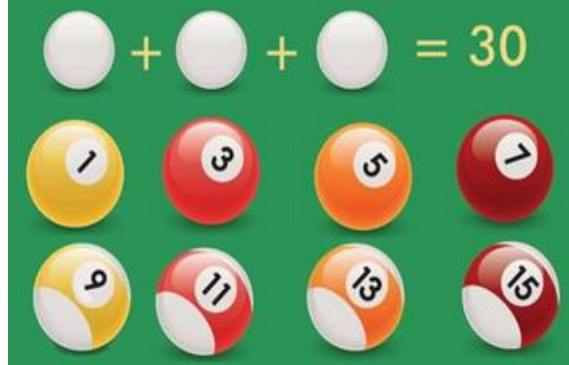
ارزشیابی ورودی از سال های قبل در قالب بازی

برای مثال در صورتی که دانش آموزان در سال های قبل ضرب و تقسیم را خوانده باشند میتوانیم از این رقابت آموزشی استفاده کنیم.

در این مسابقه اسامی تمامی دانش آموزان را در برگه کوچکی به صورت مجزا مینویسیم سپس همه برگه ها را در یک پلاستیک میریزیم و از دانش آموزان میخواهیم تا 3 برگه را از داخل پلاستیک درآورند، حالا این 3 نفر پای تخته می آیند و تخته را به سه قسمت مساوی تقسیم می کنیم، و از آنها میخواهیم مثلا به یک ضرب دو رقمی در دو رقمی جواب دهند کسی که بتواند زودتر از بقیه به پاسخ درست برسد برنده هست و به مرحله بعد راه پیدا می کند.

بیان معما ، چیستان و تست هوش

سه توپ را انتخاب کنید که مجموع
اعداد روی آنها، برابر ۳۰ باشد...

اما شاید بتوانیم از زاویه دیگری نگاه کنیم. توپ شماره 9، می تواند عدد 6 باشد (یا اینطور فرض شود). در این صورت جوابی برای این معما خواهیم داشت:

$$11+13+6=30$$

فرض کنید در یک مسابقه دو شرکت کرده اید. با فرض حالت های زیر، به سوالات پاسخ دهید
از نفر دوم سبقت می گیرید...حالا نفر چندم هستید؟

نفر دوم! اگر فکر می کنید نفر اول هستید، در اشتباهید!! توجه کنید، شما از نفر دوم سبقت گرفته اید و الان جای او را گرفته اید!

اگر شما توی همان مسابقه از نفر آخر سبقت بگیرید، نفر چندم خواهید شد؟

واقعا فکر می کنید می توانید از نفر آخر سبقت بگیرید!!! پس قبل از آن کجا بودید!!

پدر ماری، پنج تا دختر داره:

1- Nana

2- Nene

3- Nini

4- Nono

اسم پنجمی چیه؟

هفته تا سیب روی میز است، اگر علی دوتا سیب بردارد، او چند تا سیب دارد؟

دوتا ، چون فقط دو تا سیب برداشته!

مردی ادعا می کند که می تواند نتیجه تمام مسابقات فوتبال را در لحظه شروع بگوید، چه طور چنین چیزی ممکن است؟

نتیجه همه مسابقات در لحظه شروع ، صفر – صفر است!

یک کیلو آهن سنگین تره یا یک کیلو پنبه؟ مساوی اند.

معمای بسیار جالب و در عین حال سخت بیل گیتس(ثروتمند ترین فرد جهان) با عنوان اتاق و لامپ ها که این معما توسط بیل گیتس در سال ۲۰۰۲ طراحی شد تا از میان ۱۰۰ مهندس یکی را برای شرکت خود انتخاب کند.

دو اتاق کنار یکدیگر داریم که هیچکدام پنجره ندارد اما هر کدام یک در ورود و خروج دارند در یکی از اتاق ها 3 کلید برق و در اتاق دیگر 3 چراغ برق مانند هم وجود دارند ما نمی دانیم کدام کلید کدام چراغ را روشن می کند.

الف: می توانید هر چند مرتبه که بخواهید کلیدها را روشن و خاموش کنید

ب: نباید بیش از یکبار وارد اتاقی که چراغ ها در آن قرار دارند شوید فقط یک بار می توانید وارد اتاق چراغها شوید و وقتی بیرون آمدید دیگر می توانید به درون آن باز گردید.

پ: نمی توانید از کسی کمک بگیرید و هیچ وسیله ای هم در اختیار ندارید!

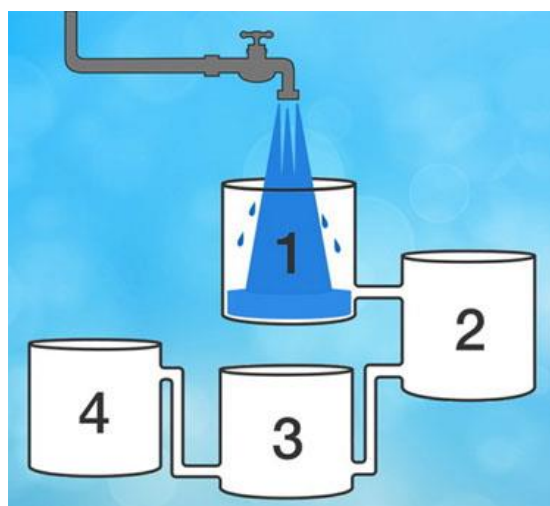
حالا معلوم کنید که هر کلید کدام چراغ را روشن می کند؟

اصلا کلید میانی لامپ میانی را روشن می کند یا یکی از دو چراغ کناری را باید معلوم شود که هر سه کیلو مربوط به کدام چراغ ها هستند؟

توجه: باید از اتاقی که کلید ها در آن قرار دارند شروع کنید

- کلید اول را می زند تا لامپ مربوط به آن روشن شود.
- کلید دوم را می زند و پس از چند دقیقه خاموشش می کند تا لامپ مربوط به آن گرم شود. با کلید سوم کاری ندارد.
- سپس وارد اتاق لامپ ها می شود.
- آن لامپی که روشن است مربوط به کلید اول است.
- آن لامپی که گرم است مربوط به کلید دوم است.
- آن لامپی که خاموش است مربوط به کلید سوم است.

چهار ظرف آب داریم که به هم متصل هستند. شیر آب را باز می کنیم. آب با فشار ملایم درون ظرف اول می ریزد. آیا می توانید بگویید کدام ظرف قبل از بقیه، بصورت کامل پر خواهد شد؟

ظرف سوم زودتر پر میشود چون آب بعد از ورود به ظرف ۱ و ۲ از آن خارج و به ظرف بعدی می رود ولی ظرف ۳ تا پرنشود آب از لوله بالا نرفته و به ظرف ۴ نمیریزد

آن چیست که هم انسان دارد، هم تخم مرغ و هم جاده؟ شانه

آن چیست که پای کوه نشسته و عمامه به سر دارد؟ قارچ

آن چیست که گردن دارد اما سر ندارد. دست دارد اما پای ندارد؟ کوزه

از دختری پرسیدند: اسمت چیست؟ گفت: دو سال و شش ماه؛ اسم او چه بوده است؟ اسمش «سیما» بوده است، زیرا دو سال 24 ماه است که با 6 ماه جمعاً سی ماه یا «سیما» می شود.

آن چیست که دو پا دارد و دو پای دیگر هم قرض می کند و می رود و کسی هم به گردش نمی رسد؟ دوچرخه

انجام بازی های گروهی

بازی عمل بر عکس:

چند نفر از دانش آموزانی که مودب و ساکت هستند را پای تخته بیاوریم
بازی به این صورت هست که هر کاری گفتم باید برعکسشو انجام بدید مثلا اگر گفتم چشمتو باز کنید باید چشمتونو ببندید. اگر گفتم بلند شید باید بشینید اگر گفتم دستا بالا باید دستاتونو پائین بدین.

اگر با حرکت دست به صورت عملی نشان دهیم بیشتر بچه ها اشتباه میکنند.

آخرش فرد برنده رو تشویق کنیم برای آقا احمد یه کف قشنگ بزنید.

بازی تخم مرغ بازی:

در این بازی به تعداد دانش آموزان کلاس پای تخته شماره می نویسیم سپس به هر یک از دانش آموزان شماره آنرا می گوئیم.

و به این صورت بازی را شروع می کنیم: یک مرغ داریم روزی مثلا 5 تا تخم میزازه نفر شماره 5 باید بگه چرا 5 تا؟ کسی که سوال کرده باید بگه پس چند تا؟ و به همین صورت بازی را ادامه دهیم. دانش آموزانی که حواسشان پرت باشد و دیر جواب دهند از لیست خط میخورند. هم چنین اگر شماره افراد سوخته را اعلام کنند باز هم از لیست خط میخورند و باخت میدهند.

پیدا کردن همکلاسی ها در جدول

قبل از شروع سال تحصیلی، جدولی از حروف الفبا درست کنید که نام همه بچه های کلاس بصورت افقی یا عمودی از راست به چپ یا بالعکس در آن یافت شود. عنوان جدول را (پیدا کردن همکلاسی ها) بگذارید. در اولین روز مدرسه یک کپی از این جدول روی میز همه بچه ها قرار دهید. همچنان که شما به بچه های کلاس خوشامد می گوئید آنها می توانند روی جدول کار کنند و نام همکلاسی های خود را پیدا کنند.

طراحی، نقاشی و دست خط

در اولین روز مدرسه از دانش آموزان بخواهید تا تصویری از صورت خود را بکشند. کارهای آنها را جمع آوری و در محلی نگه داری کنید. در آخرین هفته مدرسه دوباره چنین فعالیتی را انجام دهید بدون اینکه بچه ها نقاشی های اول سال خود را ببینند. در پایان تصاویر قدیمی و جدید را کنار هم بچسبانید و به نمایش بگذارید. بچه ها از پیشرفت توانایی هایشان در طول یک سال شگفت زده خواهند شد.

همواره در اولین روز مدرسه ، نمونه دست خطی از دانش آموزانتان تهیه کنید. برای این کار از آنها بخواهید شعری یا متنی را از یک کتاب رونویسی کنند. تاریخ روز و نام دانش آموز را

در بالای هر برگه حتما بنویسید و برگه‌ها را در پوشه ای نگهداری کنید. این برگه‌ها مرجع بسیار خوبی برای مقایسه نمونه دست خط بچه‌ها در آینده ونحوه پیشرفتشان است.

تعیین نماینده کلاس

تعیین نماینده کلاس فرصتی مغتنم برای تمرین دموکراسی در کلاس درس است. برای انجام هر چه بهتر و هدفمندتر این مهم نکاتی چند پیشنهاد می شود.

بهتر است در ابتدای امر بعد از جلب توجه دانش آموزان به آنها این نکته ی خیلی مهم را یادآور شویم که منظور ما از نماینده، مبصر نیست، چرا که مبصر به عنوان فردی انتصابی، هم شاگردی ستیز ، عاملی نفوذی و ستون پنجم معلم و مدیر شناخته می شود و ما در اینجا به دنبال تعیین مبصر نیستیم.

در گام بعد خصوصیتی از جمله نظم پذیری، مسئولیت پذیری و البته سرآمدی آموزشی را برای فردی که باید به عنوان نماینده انتخاب شود، تعریف کنیم. البته تعریف این شرایط نباید مانع از حضور افراد دارای عزت نفس پایین و یا ضعیف از حیث درسی خاص شود، چرا که معتقدیم این ویژگی ها اکتسابی اند و هر دانش آموزی که علاقه مند به نمایندگی کلاس است باید و البته می تواند این شرایط را در خودش ایجاد نماید.

در گام بعد مسئولیت ها و البته امتیازات نماینده کلاس را یادآور می شویم تا شوق کاندیدا شدن را در دانش آموزان افزایش دهیم .

برخی از این مسئولیت ها از این قرارند:

اعلام اسامی غایبین در پایان کلاس

تهیه ماژیک و تخته پاک کن از دفتر و عودت آنها بعد از پایان کلاس

پاک کردن تابلو قبل از ورود معلم به کلاس

کمک به گروه بندی دانش آموزان در مواقع لزوم

انعکاس نظرات، انتقادات و پیشنهادات دانش آموزان به معلم

دارای حق وتو و چانه زنی در کلاس درس در مورد تصمیمات مهم کلاس

کنترل نظم کلاس و...

در گام بعد قاعده انتخابات را تشریح می نماییم که عبارتند از:

دوره نمایندگی فرد محدود به دوره ای خاص مثلا 2 ماهه است و بعد از طی 2 ماه دوباره فرد می تواند در رقابت با دیگر کاندیدا ها در معرض رای هم شاگردی هایش قرار گیرد.

با اقتباس از شیوه نامه انتخابات ریاست جمهوری حضور نماینده ای که در 2 دور متوالی در انتخابات قبل پیروز شده است، در عرصه رقابت نمایندگی در 2 ماهه سوم غیر مجاز است.

کاندیدا شدن حداکثر 3 نفر از بین دانش آموزان

رای گیری از دانش آموزان به با کمک نوشتن نام کاندیدا های مورد نظر روی برگه به صورت مخفیانه

جمع آوری و شمارش آرا توسط دبیر دور از چشم دانش آموزان و بایگانی کردن برگه های رای بعد از شمارش

در پایان شمارش آرا معلم باید با مدیریتی هنرمندانه که آتش کینه و رقابت مسموم در بین دانش آموزان شعله ور نشود، فرد پیروز را معرفی و از او می خواهد تا به رقیبش به پاس شرکت در عرصه انتخابات و دوستانش به سبب اعتماد به ایشان، تشکر نماید.

بیان قوانین مهم کلاس درس

میتوانیم این قوانین را در برگه ای در کلاس درس نصب کنیم تا همیشه دانش آموزان آنرا به خاطر داشته باشند

1 هنگام پاسخ به سوالهای معلم خود فقط دستهای خود را بالا ببرید، شلوغ نکنید و نوبت را رعایت کنید.
2- هنگامی که معلم تدریس می کند یا هرکدام از همکلاسی ها صحبت می کنند با دقت گوش دهید.
3- همیشه زودتر از معلم در کلاس درس حاضر شوید.
4- هیچ وقت وسط حرف کسی نپرید.
5- با همکلاسی ها و با معلم خود با احترام رفتار کنید.
6- آدامس جویدن و خوردن هرگونه غذا در هنگام تدریس ممنوع است.
7- بهداشت فردی را رعایت کنید و در نظافت و بهداشت کلاس با دیگران همکاری نمائید.
8- هرگز یکدیگر را مسخره نکنید. (موقع لزوم باهم دیگر بخندیم ولی به همدیگر نخندیم!)
9- رازدار و امانتدار باشید بحث های کلاسی در درون کلاس بماند.
10- همیشه با همدیگر دوست و مهربان باشید.